

Gårdssamarbete blev melodin: – Det fungerar fint, tack vare att vi är så olika

Två mjölgårdar utanför Skövde blev en när Jonas Persson och Anders Oskarsson år 2000 beslutade att slå ihop sina verksamheter. Resultatet blev Jonas och Anders Lantbruk AB. "Nu har vi 110 mjölkkor på Runneberg och 180 ungdjur på Erikstorp", berättar de.

Av Ulf C Nilsson

I mjölkstallet finns en lite udda lösning – det är nämligen ett enkelt parallellstall med 16 mjölkplatser.

"Tanken var att vi skulle sätta in en robot. Den

tekniken var ny vid tiden då vi byggde. Men 110 kor är ju för få för två robotar och för många för en. Så det blev den här lösningen istället och det flyter på bra. Det är enklare att mjölka i lösdrift. Med mjölgrop gör det ju inget om det kalvar in fem kor en vecka här, jämfört med till exempel med dem som har koncentrerad vårkalvning. Det här är mer flexibelt än robot", säger Anders.

Gårdarnas samarbete kan spåras ända tillbaka till 1989 då Jonas och Anders föräldrar började jobba ihop i samband med ett samköp av torvsilor för att

pressa priset.

"Självt började jag på gården 1986 och mjölk gick ju riktigt bra på den tiden. I år blir det däremot ingen lön från mjölken", säger Jonas.

Vinsten just nu kommer istället från leverans av runt 50 ekologiska stutar per år till Skövde slakteri.

HJORDNÄRA MEJERI

Jonas och Anders var med och drog igång mejeriet Hjordnära för några år

sedan. Den starten var trög.

"Tja, det blev som det blev, men det var en rolig resa så länge den varade. Det var svårare än vi trodde att driva ett färskmjölkmejeri", konstaterar Anders.

Fördelen var i alla fall att de via Hjordnära blev leverantörer till Skåne-mejerier Ekonomisk Förening som i sin tur säljer till Skåne-mejerier AB. I den konstellationen ingår ett deläggande i Proviva AB. Och den verksamheten går bra och ger medlemmarna några öre extra per liter levererad mjölk, ett välkommet tillskott till gårdsekonomin.

ÖKAD MARKAREAL

På en gård finns det alltid hål att stoppa pengar i och här har det främst handlat om att förvärva mer mark.

"Vi har de senaste fyra åren dubblat den ägda markarealen för att bli helt självförsörjande på foder. Nu har vi 330 hektar under plögen och 70 hektar naturbetes till våra djur."

Gården är Krav-godkänd sedan många år och nu verkar det vända uppåt för Krav på mjölksidan igen. Det är något de givetvis uppskattar. Något närmare arbete för själva mejeriet och varumärket Hjordnära gör de däremot knappast alls längre.

"Vi är med vid aktiviteter som till exempel betessläppning, men det är i stort sett det enda. För var vi även ut och demonstrerade i butiker mot betalning från mejeriet och det var intressant att vara med och träffa kunderna. Det är ju något man inte har tid och råd med annars", säger Anders.

HOPPAS PÅ VÄNDNING

Nu handlar det mer om att hålla näsan över vattenytan i ett tufft ekonomiskt klimat, kämpa på och hoppas att det ska vända. Något de är långtifrån ensamma om...

"Den senaste uppgången blev ju väldigt kortvarig innan det vände nedåt igen. Det fick stor psykologisk effekt och har lett till att många bestämt sig för att lägga ned. Och en avvecklad mjölkbesättning är borta för gott – stängt är och förblir stängt", konstaterar Jonas.

Det brukar bli lite ungdjur och köttproduktion några år, men ingen ny generation som tar över. Samtidigt växer visserligen andra och blir allt större,



"Vi är olika och därför har det fungerat så bra", säger Jonas Persson som ansvarar för mjölkproduktionen, ekonomi och kontor i det gemensamma lantbruksföretaget.

"Det var svårare än vi trodde att driva ett färskmjölkmejeri"

ANDERS OSKARSSON

men på Runneberg finns inga planer på att utöka. Allt är anpassat till nuvarande drift.

UDDA MIXERVAGNAR

En liten udda fågel på den svenska mjölkkartan tuffar på inne i mjölkstallet på Runneberg – en One2Feed mixervagn.

"Vår gamla Rovibec hade tjänat ut och behövde ersättas. Då fick vi på Elmiämässan för fyra år sedan se den här mixervagnen alldeles vid entrén."

De tyckte att den verkade intressant och borde passa in i den egna verksamheten. Sedan räknade de på den i tre år – markköpen under tiden tärde ju på kassan – innan de slog till. Då blev det två stycken. En till mjölkorna och en till ungdjursstallet som byggdes 2007. I februari i år togs de i drift.

"Den här mixervagnen är i princip en vidareutveckling av den vi hade tidigare, men mycket enklare att sköta. En stor fördel är att den klarar alla strånlängder."

Den stora skillnaden är det lätthanterliga gränssnittet i datorsystemet som styr den.

"Jag kan till och med se den i telefonen och starta om den därifrån om det skulle behövas", säger Jonas.



"Jag sköter gårdens ungdjur, växtodling och maskiner", berättar Anders Oskarsson.

SPARAR TID VARJE DAG

Danska One2Feed är ett relativt nytt märke på den svenska marknaden och finns hittills bara på ett par gårdar till i landet. Men någon större chansning var satsningen ändå inte. Den fungerar ju i Danmark.

"Och servicen är inga problem. Det



De senaste åren har två gårdar i närheten blivit till sju som Jonas respektive Anders har lyckats köpa. Därmed är de självförsörjande på foder.



Så här tror många att samarbetets vardag ser ut. "Men faktum är att vi sällan träffas direkt. Den mesta kommunikationen sköter vi via telefon", berättar Anders och Jonas.



"Våra nya mixervagnar fungerar bra. De är mindre känsliga för strålängder och liknande, än vad den gamla var", säger Anders Oskarsson och Jonas Persson.



"Datorn som styr mixervagnen är väldigt enkel att hantera. Om vagnen stannar kan jag starta om den med telefonen", berättar Jonas Persson som här drar igång en ny fodergivare.

var lite krångel med att ställa in datorn i början, men då var det vara att låta leverantören gå in i datorn och fjärrstyra den från Danmark. Servicen har fungerat bra och de är öppna för idéer", konstaterar Jonas.

Enda problemet var att det var svensk "Alfa-standard" på rälsupphängningen.

"Vi har 120 mm i höjd, men i Danmark har de 180 mm. Det löste vi genom att göra om upphängningshjulen. Nu fungerar våra vagnar bra och sparar någon timmes jobb om dagen."

UPPDELAT ANSVAR

Jonas och Anders trivs bra med sitt samarbete.

"Det fungerar fint, mycket tack vare att vi är så olika! Det måste man vara för då är det lätt att reda ut eventuella konflikter", säger de.

Jonas sköter mjölkproduktion, ekonomi och kontor medan Anders har hand om maskiner, växtodling och nötköttproduktionen.

"Faktum är att vi inte har regelbundna möten oftare än en gång i

månaden. Vår dagliga kommunikation sköter vi med telefon och även via vår anställda djurskötare som jobbar på båda gårdarna och finns där hon behövs. Därmed behöver vi inte sätta oss ned tillsammans så ofta."

Det blir mest att de träffas när de ska ta större investeringsbeslut och några sådana står ju inte direkt för dörren i dagsläget. Eventuell expansion får vänta tills mjölkpriserna stabiliserar sig på en bättre nivå.

"Det ska bli intressant att se vad Arla gör nu när de börjar tappa ekologiska

producenter. Vi hoppas att de höjer, för det skulle hela branschen må bra av", menar Anders.

EKOLOGISKT KÖTT

På köttsidan är det däremot helt andra tongångar.

"Det händer till och med att de ringer från slakteriet och frågar om jag har något djur jag kan släppa till dem, gärna samma dag."

Efterfrågan på ekologiskt svenskt kött är långt ifrån mättad. Tidigare

var företaget leverantör till Scan, men när slakteriet i Skara lades ned tänkte Anders om.

"Det kändes inte rätt att djuren skulle köras ända till Linköping. Då fick det bli Skövde istället."

På Runneberg finns också ekologisk äggproduktion. Det är ett eget företag som drivs av Jonas sambo Susanne. Runt 3 000 höns har egna beteshagar och äggen säljs i butiker runt om i närområdet under varumärket "Moster Susannes Ekoägg". <<<